

Endrede fosfornormer

Gjødslingsnormer for fosfor (P) til eng er med bakgrunn i en rekke forsøksserier blitt nedjustert. Dette vil redusere kostnadene ved innkjøp av handelsgjødsel. For sterk gjødsling med fosfor vil også føre til avrenning til miljøet, med risiko for forurensing av vassdrag. Riktig gjødsling er derfor viktig. I våre områder brukes det mye husdyrgjødsel, som har et relativt høgt innhold av fosfor, slik at det her er ekstra viktig å tilpasse gjødslinga ved å bruke fosforfattig kunstgjødsel, ev. gjødsel fri for fosfor som supplement.

Har du bestilt gjødslingsplan for 2007? Ta kontakt med kontoret snarest. Vi kan ikke ta imot bestillinger etter utgangen av april.

Plantevernguiden.no

Plantevernguiden er en nettbasert tjeneste som gir deg en samlet oversikt over godkjente kjemiske og biologiske plantevernmidler. Tjenesten er utviklet i et samarbeid mellom [Mattilsynet](#) og [Bioforsk Plantehelse](#). Plantevernguiden oppdateres slik:

- All informasjon om preparater oppdateres en gang i døgnet
- Kulturer i veksthus oppdateres 4 ganger i året
- Kulturer på friland oppdateres 2 ganger i året

Systemet vil etter hvert bli utbygd til å omfatte informasjon rundt biologi og bekjempelse av skadegjørere. Dette vil være en integrert del av denne tjenesten og blir tilgjengelig i løpet av 2008.

Ally - off label dispensasjon

Ally er et ugrasmiddel i korn, som nå også har fått en off-label godkjenning for bruk mot ugras i eng og beite. Dette betyr at medlemmer i forsøksringen/Landbruk Nord kan bruke Ally i grasmark mot at det undertegnes en egenerklæring. Denne kan du få hos Landbruk Nord. Det er et gebyr på kr. 200 (gjelder hele godkjenningsperioden), som skal dekke utgifter til off-label godkjenninga.

Ally er et rimelig middel. I gras brukes ca. 1/2 ”korndosen” med god effekt spesielt mot høymole. Les tilleggsetiketten nøye - du får denne når du har skrevet egenerklæringen.

Ikke bruk doseringen som er angitt på den ordinære Ally-etiketten! Kjøp grovfôrråd hos Landbruk Nord og få veiledning innen bekjemping av ugras i eng!

Autorisasjon

Tidligere var det krav om å fornye autorisasjon for bruk av plantevernmidler senest to år etter at siste sertifikat ble ugyldig. Dette kravet er nå frafalt. Dersom du har et sertifikat som gikk ut for over to år siden, kan du dermed ta oppfriskingskurset for å fornye ditt gamle. Ta kontakt med hovedkontoret for info om neste autorisasjonskurs.

Plantevern i grønnsaker

Det er ingen kjemiske midler igjen mot kålflue, når dispensasjonen for Birlane (som kan brukes kun i kålrot) går ut 1.7.2007. De som har restlager av Gusathion, kan bruke det, andre må en bruke andre metoder mot kålflue. I praksis vil det si å bruke vekstskifte kombinert med fiberduk eller innsektsnetting. Ugrasmidlene Afalon og Ramrod er under utfasing, siste salgsår er 2007, siste bruksår er 2008. Trenger du veiledning innen grønnsaksdyrking, kan du bestille Landbruk Nord sin rådgivingspakke ”Grønnsaksråd”.

Funksjonstest åkersprøyte

Alle åkersprøyter skal funksjonstestes og godkjennes hvert 5. år. Ta kontakt med Landbruk Nord for bestilling av funksjonstest! (Det er ønskelig å teste flere sprøyter i ett område)

Luxmåler til utlån

Landbruk Nord har en luxmåler til utlån, som kan brukes til å måle lysforhold ved groing av settepotet, og for lysmåling i husdyrrom. Ta kontakt med hovedkontoret for utlån.

På Olsborg hos Målselv Regnskapslag er det fortsatt mulig å låne rundballevekt og fôrprøveborr. Her finner du også rekvisisjonsskjema og konvolutter for innsending av prøvene.

Informasjonsmøter - økologisk sauehold i Troms

Som vi tidligere har skrevet om, er satsing på økologisk sauehold et av tiltakene for å nå målet om 15 % økologisk produksjon og forbruk innen 2015. Tilskudd til økologiske sauer er doblet i forhold til før og det er innført et ekstra tilskudd for økologisk lam. Gilde/Fatland gir nå 3 kr pr kg ekstra for økologisk lam, og 2 kr ekstra for økologisk sau. Landbrukets Forsøksringer har startet en veiledningsaksjon. Den inneholder bl.a. tilbud på gratis og uforpliktende gårdsbesøk med gjennomgang av muligheter og utfordringer for økologisk sauehold på din gård - kjent som GFR.

Vil du vite mer, kan du komme på et av informasjonsmøtene om økologisk sauehold:

**Onsdag, 11.april på Lyngseidet
Torsdag, 12. april, Tjeldsund Kro**

For nærmere sted og klokkeslett: se

www.landbruknord.no

GFR og rådgivingsavtaler

Vi minner også om våre tilbud GFR (gratis førsteråd) og rådgivingsavtale. For mer info kontakt Gunnlaug Røthe (45 48 66 25), Ragnvald Tollefsen (92 65 88 24) eller Ulrike Naumann (48 12 69 65)

Ny ansettelse

Gunnlaug Røthe er engasjert i 50 % stilling i Landbruk Nord i fra 1. mars 2007, og ett år fremover. Hun skal jobbe med bl.a. urter, økologisk landbruk, bær dyrking og annet. Gunnlaug har bred erfaring fra forsøksringarbeid, og jobber også som forsker på Bioforsk Nord Holt.

Vi gleder oss til å få Gunnlaug med på laget, og ønsker henne hjertelig velkommen.

Gjerdeheftet

Det er fremdeles eksemplarer av "gjerdeheftet" til salg. Heftet er utgitt av Nattmålshaugen Beitelag, og inneholder alt du trenger å vite for å komme i gang med permanent gjerding med strøm til storfe og småfe. Heftet koster kr. 150, porto kommer i tillegg. Heftet kan kjøpes hos Landbruk Nord, ved henvendelse til hovedkontoret (se siste side for kontaktinformasjon).

Røynebergsand - snøåting og jordforbedring/gjødsling i økologisk drift

Det er generelt lite tele i år, og våren kan komme tidlig selv om det er mye snø i skrivende stund. Det kan likevel være aktuelt å åte snøen på arealer som skal brukes til potet- eller grønnsakproduksjon. Det er dessverre ikke åtekalk å få kjøpt hos de vanlige leverandørene pr dags dato. Det er mulig å bruke vanlig mørk sand. Silicastøv fra Ferroverket på Finnsnes har vært bruk tidligere, men er ikke lenger godkjent.

Røyneberg har sand 0-2 mm, som kan brukes til snøåting. I bulk koster den kr. 55 pr tonn, frakta kommer i tillegg. Etter avtale kan Røynebergsanda også pakkes i storsekk (1000 kg). Dette krever en viss størrelse på bestillingen. Kontaktperson hos Røyneberg er Sigurd Soppeland, tlf. 913 20 032. Sanda som snøåte er prøvd i feltforsøk. Ta kontakt med hovedkontoret for mer info. Som åtingsmiddel anbefales 150 kg pr daa. Maskinsanda er nå også godkjent som jordforbedringsmiddel i økologisk landbruk. Det trengs imidlertid store mengder sand ved bruk til jordforbedring, kostnader for frakt vil derfor måtte veies opp mot alternative jordforbedringsmidler.

Se også: www.debio.no, www.agropub.no og www.norstone.no

Jordbærsorter - nye sorter prøves over hele Troms

Av Ingrid Myrstad, Sør-Troms Forsøksring og Ulrike Naumann, Landbruk Nord

I 2005 ble det lagt ut forsøksfelt med 8 jordbærsorter i hele Troms, som en del av prosjektet "Spisegrønt". Mange av sortene er forholdsvis nye, og prøves nå under våre klimaforhold, med velkjente "Zephyr" som sammenligning.

Ett av feltene ligger i Målselv, hos Fagerlidal Gartneri. Det ble dekket med fiberduk høsten 2005, og har derfor klart seg godt gjennom en tøff vinter 05/06. Også denne vinteren er duken lagt på.

Resultatene fra 2006 viser lave avlinger pr daa, året er som et anleggsår å regne. Vi skal derfor ikke fokusere for mye på avling. Oversikten over akkumulerte avlinger kan derimot brukes til å se på innbyrdes forhold mellom sortene (se figur neste side).

I Kvæfjord og til dels i Målselv var det mye "knartbær". Vi regner med at det skyldes dårlig pollinering. Ellers ble det i Sør-Troms gjennomført mange uhytidelige smaksprøvinger gjennom sesongen og resultatene herfra er tatt med under beskrivelse av den enkelte sort.

Zephyr

Zephyr er en dansk sort som er dyrket i Norge siden midten av 1960-tallet. I Nord-Norge har den vært hovedsort i mange år. Dette på grunn av sortens tidlighet og vinterherdighet. Registrering fra forsøksfeltene viser at Zephyr er en av de beste sortene når det gjelder overvintring. Sorten viser seg å være den tidligste. Den har størst avling ved første høsting. Avlingsmessig totalt kommer Zephyr dårlig ut dette første høsteåret. Svært mye frasorterte bær først og fremst pga små knartbær. Bærstørrelse varierer fra felt til felt. Snittvekt på salgbare bær var ca 9 gram. I uhytidelig smaksprøve i Sør-Troms kom sorten brukbart ut.

Babette

Babette er foredlet i regi av Bioforsk. Den ser ut til å være like tidlig som Zephyr. Etter våre registreringer overvintrer den noe dårligere enn Zephyr. Den har større andel

salgbar avling og større bær enn Zephyr. En del ikke salgbare små knartbær. Snittvekt på salgbare bær var ca 15 gram. I uhytidelig smaksprøve i Sør-Troms kom sorten dårlig ut.

Hanibal

Sorten Hanibal er foredlet i regi av Bioforsk. Det sies at sorten har samme avlingsprofil som Korona og Polka, men skal ha bedre kvalitet enn disse. Sorten utmerker seg med svært store blad. Den skal være seinere enn Babette, men i Målselv har den samme tidlighet som denne.

Overvintring er varierende fra felt til felt, men ser ut til å være noe bedre enn Babette. Den har større bær enn Zephyr med en snittvekt på ca 13 gram. I uhytidelig smaksprøve i Sør-Troms kom sorten dårlig ut.

Frida

er foredlet av professor Johannes Øydvin på tidligere NLH og er utprøvd i Norge de siste årene. Erfaringer sørfra viser at sorten dessverre er noe svak mot mjøldogg. Det kan se ut som sorten også er noe svakere mot gråskimmel enn de andre. Frida er på tidlighet med Babette. Fra våre forsøksfelt utmerker den seg med store, faste bær og klart beste avling. Snittvekt salgbare bær var ca 19 gram. Sorten har noe dårlig indre farge. Frida har varierende overvintring, men i snitt ser den ut til å være blant de sterkeste sortene. Det var ca 20 % frasorterte bær. God smak!

Florence

Florence er en engelsk sort som er prøvd ut i Norge de siste årene, og sies å være ca 2 uker seinere enn Korona. Sorten ser ut til å være noe svak med tanke på overvintring her nord. I Sør-Troms og Indre Sør-Troms gikk sorten mer eller mindre helt ut pga vinteren. Sorten er noe seinere enn Hanibal. Florence har faste bær med noe lys farge, og lite frasortering. Sorten er godt mottatt av forbrukerne sørpå, mye pga god holdbarhet i omsetningen.

Aurora

Sorten Aurora er foredlet i regi av Bioforsk. Sorten har ikke nådd fram i markedet til nå. Her nord overvintret den godt. Tidlighet var noe varierende, og den var en av de seineste sortene i feltet. En del ikke salgbare små knartbær. Sorten har, som Hanibal, store blad. Bærstørrelse ca som Zephyr. Snittstørrelse på ca 10 gram. I uhøytidelig smaksprøve i Sør-Troms kom sorten dårlig ut.

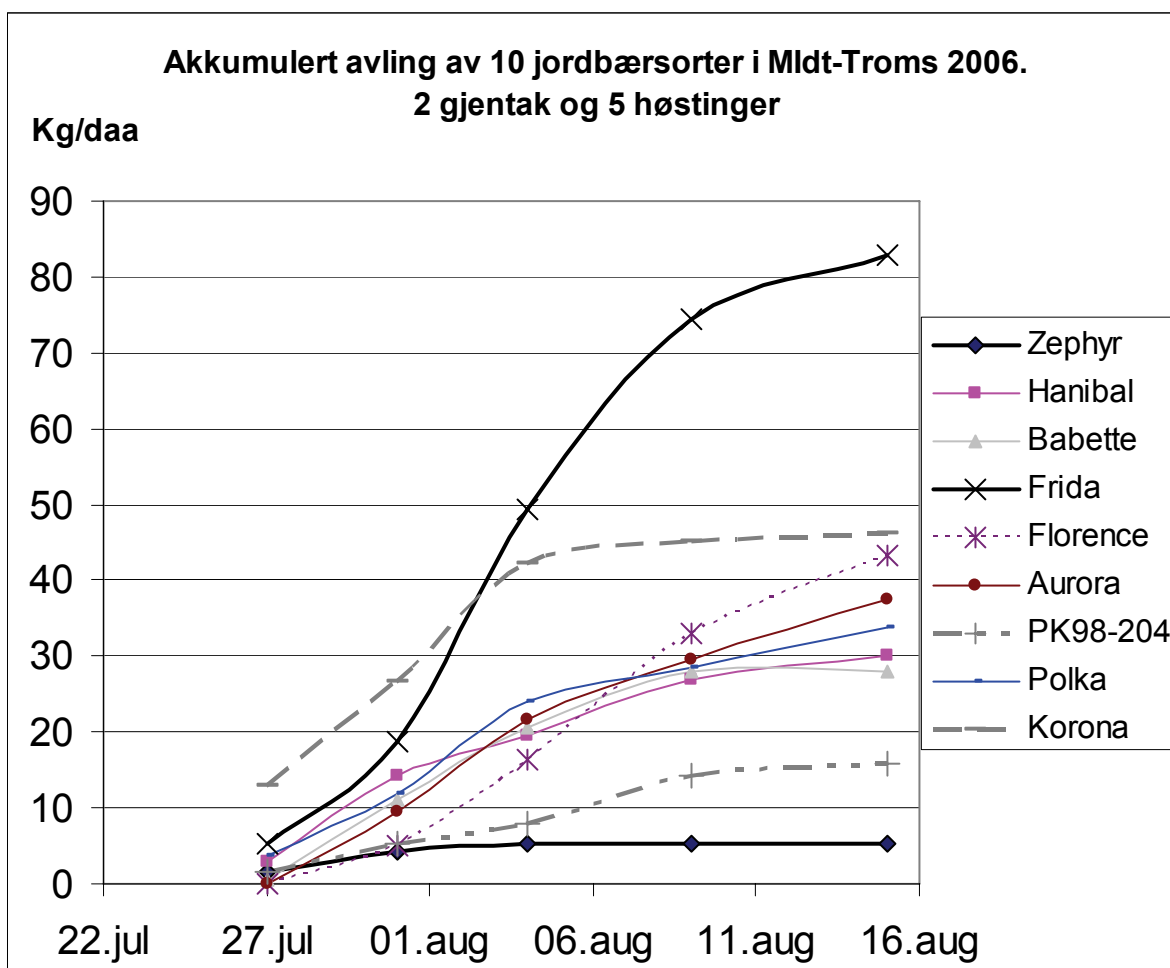
PK90-204 er et resultat fra et foredlingsprosjekt i regi av Bioforsk. Sorten skal ha tidlighet med de tidligste sortene. Den har hatt varierende overvintring her

nord, og ser ut til å være blant de dårligste sortene. Som forsvar for sorten skal det sies at plantene var noe små og pjuskete ved utplanting høsten 2005. En del ikke

salgbare små knartbær. Snittstørrelse på salgbar bær er ca 13 gram.

Polka er en nederlandsk sort som har vært i vanlig dyrking i Norge noen år. Sorten er noe seinere enn Korona. Den har varierende men brukbar overvintring her nord. En del

ikke salgbare små knartbær. Bærstørrelse var ca 13 gram. Bæra har god indre og ytre farge og god smak

Tabell: akkumulert avling av 10 sorter fra feltet i Midt-Troms. Frida ligger på topp med 80 kg pr daa, deretter følger Korona, Florence, Aurora og Polka. Hanibal og Babette kommer omtrent likt ut, mens nummersorten og Zephyr ligger "på botn". Vi presiserer at dette er første året, og plantinga skjedde såpass sent, at året er å regne som etableringsår.

VEKSTNÆRING

- om Jordbruk og utbytte

KUNNSKAP GIR VEKST

Forskning
Produktutvikling
Rådgivning
Kundestøtte

Kunnskap er alt, i bunn og grunn. Vår viktigste ressurs og en felles forutsetning for kontinuerlig vekst. Den hjelper oss daglig til å løse viktige oppgaver, fra livsnødvendighet til kvalitetsforbedring og nyskaping. Denne kunnskapen utgjør en forskjell for mange mennesker. Vi vil fortsette å bidra med det vi kan - kunnskap om plantensøring til vekst.

I Norge er Fullgjødse® et eksempel på skreddersydd produktutvikling med dokumenterte resultater for norske forhold. Den unike sammensetningen er skapt for norsk jordsmønn, og gir grunnlaget for kvalitet, vekst og utbytte. Med Yara utenpå, er det 100 års erfaring i sekken.

www.yara.no

Fullgjødse® er et registrert varemerke for Yara International ASA

Rå videregående skole 9475 Borkenes

www.ra.vgs.no
post@ra.vgs.no
tlf: 770 22600

Med bakgrunn i den pågående innføring av Kunnskapsløftet, ser utdanningstilbudet for skoleåret 2007-2008 slik ut.

Programfag Naturbruk

➤ VG-1 Naturbruk

Prosjekt til fordypning 6 timer/uke

- Planteproduksjon
- Anleggsgartneri
- Fellesfag

➤ VG-2 Anleggsgartner og driftsoperatør idrettsanlegg

Prosjekt til fordypning 9 timer/uker, emner ikke fastlagt

Skolen har også tilbud innen programfagene, Idrettsfag, Restaurant og matfag, Helse og omsorgsfag, Design og håndverk - Blomsterdekoratør.

Stamplantestasjonen for Nord-Norge

Laskenveien 3
9475 Borkenes
Telefon 77 02 25 81 / 993 68 511
stamplantestasjonen@ra.vgs.no

Et oppdrag fra

Stamplantestasjonens oppgave er å betjene det nordnorske markedet med et friskt og klimatilpasset plantemateriale av

- Bærplanter av bringebær, jordbær og molte
- Rips og Solbær planter
- Grøntanleggsplanter
- Statskontrollerte settepoteter
- Historiske hageplanter fra Nord-Norge

Vi gir også faglige råd og veiledning innen bruk og produksjon av de samme kulturer.

- Kompetanse i fokus -

Vi tilbyr med hovedvekt til de naturbruksbaserte næringer i Troms

- kurs
- etter og videreutdanning
- prosjektorganisering og ledelse

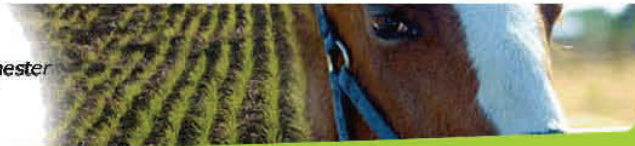
Se vår hjemmeside www.fagsenter.no

Kontaktpersoner:

Oddny, Gibostad tlf 778 52829/90747636
Harald Bjørn, Rå tlf 770 22573/91744676

Norske Landbrukstenester
- ditt lokale vikarbyrå

Norske Landbrukstenester

Norske Landbrukstenester (NLT) ble startet i 1991. Det er en selvfinansiert medlemsorganisasjon for avløserlagene og landbrukstjenestene i Norge. NLT sin hovedoppgave er å arbeide for at medlemslagene skal kunne tilby bøndene tjenester av høy kvalitet. Først og fremst for å dekke behovet for kvalifisert arbeidskraft.

NLT –arbeider for:

- Bedre samarbeid og felles målsetting i landbruket.
- Bedre trivsel og sikkerhet for den enkelte bonde, og for arbeidstakerne.
- Større effektivitet og opplæring.
- Bedre ressursutnyttelse, både faglig og økonomisk.
- Produktutvikling/informasjon.

Hva gjør vi:

- Samarbeider med medlemslagene, faglagene, staten og andre i landbruket for å opprettholde og forbedre velferdsordningene for bonden.
- Sørgе for at hvert enkelt medlemslag er godt rustet i hverdagen. Dette gjør vi ved å hjelpe dem innen:
  - Økonomi - regnskap og lønn
  - Personalforvaltning
  - IKT
  - Bedriftsledelse
  - Regler og forskrifter
  - Fusjonering og samarbeid med andre
- Forhandler frem gode forsikringsordninger for medlemslagene.
- Tilbyr en god OTP-ordning for bøndene og ansatte.
- Tilbyr kurs og høstsamlinger for ansatte og tillitsvalgte i medlemslagene.

Organisasjonen hadde i 2006 151 medlemslag.

Målsetting:

- Redusere kostnadene for den enkelte bonde gjennom økt samarbeid.
- Arbeide for bedre og enklere velferdsordninger.
- Mer profesjonelle medlemslag, som gjør en best mulig jobb for den enkelte bonde.
- Større krav til *resultat* av arbeidet. Det skaper sikkerhet og trivsel i næringen.

Styret:

- Styret består av 5 personer, valgt av årsmøtet.
- Inntil et styremedlem kan være daglig leder, resten tillitsvalgte.
- Styreleder er på valg hvert år.
- Styremedlemmene elles er på valg hvert andre år.
- 1. varamedlem møter fast på alle styremøter.

Administrasjon:

Administrasjonen ligger i Mauranger i Kvinnherad Kommune, og har 4 ansatte – 3,5 årsverk.

Adresse	Telefon	Telefaks	E-post	Internett
5476 Mauranger	53 48 22 80	53 48 22 71	post@n-lt.no	www.landbrukstenester.no

Landbrukets Forsøksringer

Landbrukets Forsøksringer (LFR) er forsøksringenes egen organisasjon, med alle landets 74 forsøksringer som medlemmer. Disse representerer nå ca. 28.000 aktive bønder.

LFR har til formål:

Å ivareta de lokale forsøksringers interesser i organisasjonsmessige og økonomiske spørsmål, for derigjennom å fremme lokal forskning og rådgiving i landbruket.

Å arrangere kurs og etterutdanning for ringledere.

LFR ledes av et valgt styre med landsdelmessig representasjon. Sekretariatet ligger på Ås.

De viktigste arbeidsoppgaver, som løses i samarbeid mellom styre og sekretariat, er:

Arrangement av årsmøte, ringlederkurs og faglige tilbud

Forhandlinger om felles lønnsbestemmelser for ansatte i forsøksringene

Kontakt med forskning, sentraladministrasjon og sentrale landbruksorganisasjoner

Arbeid for utvikling av rasjonelt forsøksutstyr

Opplysningsarbeid overfor avtalepartene ved Jordbruksoppjøret, forbedre økonomiske rammevilkår for forsøksringenes arbeid

Service av ulike slag overfor forsøksringene

Informasjon til forsøksringene gjennom rundskriv og «Ringnytt»

Styret i LFR pr. 01.01.2007:

Arne Magnus Aasen, Tingvoll (leder)

Trond Ivar Qvale, Nes

Birte Usland, Marnardal

Inger Grethe Hansen, Frøskeland

Grete Folden, Beitstad

Ragnhild Borchsenius, Meldal

Landbruk Norð

Investingjarn
Postbúka 113
8009 Stærðarmann
Sími 77 22 29 80
Faksi 77 22 65 18
www.landbruknorð.is
post@landbruknorð.is

Ulfur Þorsteinn Guðjónsson
Sími 41 47 04 32
E-post: ulfur@landbruknorð.is

Ólafur Ólafsson
Sími 92 85 78 04
E-post: olaf@landbruknorð.is

Ólafur Guðjónsson
Sími 92 85 05 08
E-post: olaf@landbruknorð.is

Ólafur Hórnafelss
Sími 90 87 21 92
E-post: olaf@landbruknorð.is

Ólafur Ólafsson
Sími 91 90 75 85
E-post: olaf@landbruknorð.is

Ólafur Ólafsson
Sími 92 85 04 72

Ólafur Ólafsson
Sími 45 08 96 29
E-post: olaf@landbruknorð.is

Ólafur Ólafsson
Sími 92 85 04 72
E-post: olaf@landbruknorð.is

Landbruk Norð

Ólafur Ólafsson
Sími 92 85 04 72
E-post: olaf@landbruknorð.is

Ólafur Ólafsson
Sími 48 12 00 85
E-post: olaf@landbruknorð.is

Landbruk Norð

Ólafur Ólafsson
Sími 92 85 04 72
E-post: olaf@landbruknorð.is

Ólafur Ólafsson
Sími 41 48 06 20
E-post: olaf@landbruknorð.is

Landbruk Norð

Ólafur Ólafsson
Sími 92 85 04 72
E-post: olaf@landbruknorð.is

Ólafur Ólafsson
Sími 92 85 04 72
E-post: olaf@landbruknorð.is

Returadresse:
Landbruk Norð
Postbúka 113
8009 Stærðarmann

B

